

A Szigligeti Arborétum mohái

A 10 hektár (illetve 17 hold) területű park hatalmas beárnyékoló fáival, gazdag vegetációjával sok lehetőséget nyújt mohák megtelepedéséhez. Nem hiányzik a szilárd kőaljzat sem. Elszórtan fekvő sziklák, kőlépcsők, falak speciális sziklalakóknak nyújtanak életteret. A park mikroklímája környezeténél fogva elég száraz, bár a park területe nyugat felé lejt és alul patak hárrolja. Éppen ezért epifita mohák csak kis fajsza-ban találhatók az öreg fák kérgén, melyek közül a májmohokat, mint nagyobb vízigényű szervezetek csak három ubiquesta és extrem szárazságtűrő faj képviseli. Ezek: *Frullania dilatata* (L.) DUM., *Madotheca platyphylla* (L.) DUM. és *Radula complanata* (L.) DUM. Egyéb májmoha az egész arborétumban nem található. Mind a három moha szorosan rásimul a fakéregre és jellemző módon mindegyik képes leveleik erre a célra alakult függelékeikben víztárolásra. A vizet és az ásványi anyag szükségletét a kérgen lecsurgó esővízből kapja.

A lombos mohok már nagyobb fajsza-ban élnek a fák kérgén és a nedvesebb helyzet miatt a fák tövében. Ilyenek: a *Leskea polycarpa* EHRH., *Pylaeia polyantha* (SCHREB.) BR. EUR., *Leucodon sciuroides* (L.) SCHWAEGR., *Orthotrichum diaphanum* SCHRAD., *Syntrichia papillosa* (WILS.) AMAN. és *Syntrichia pulvinata* (JUR.) HYPN. és *Hypnum cupressiforme* L. var. *subjulaceum* MOL. alakja. De ezek száma is elég alacsony és csak öreg, repedezett kérgű fákon tudnak megtelepedni.

A szétszórtan fekvő sziklatömböket speciális sziklalakók gyepei borítják. Ilyen: a *Camptothecium sericeum* (L.) BR. EUR., *Orthotrichum anomalum* HEDW., *Brachythecium populeum* (HEDW.) BR. EUR., *Hedwigia albicans* (WEB.)

1. *Grimmia pulvinata* (L.) SMITH. napos sziklán

1. *Grimmia pulvinata* (L.) SMITH. auf einem sonnigen Felsen

1. *Grimmia pulvinata* (L.) SMITH sur un rocher ensoleillé

1. *Grimmia pulvinata* (L.) SMITH. на солнечной скале

LINDB., *Amblystegium serpens* (L.) BR. EUR., *Grimmia apocarpa* (L.) HEDW., *Grimmia pulvinata* (L.) SMITH. (1. ábra), *Tortula muralis* (L.) HEDW., *Ceratodon purpureus* (L.) BRID., *Syntrichia ruralis* BRID., *Bryum argenteum* L. A sziklák legárnyasabb részeire húzódnak az *Anomodon attenuatus* (SCHREB.) HÜBEN. és az *Anomodon viticulosus* (L.) HOOK. et TAYL.

Az árnyékos kőlépcsők mohalakói nagyjában egyeznek a sziklalakókkal — egy kivétellel. Külön érdekesség az e helyeken szép, nagy gyepekben vegetáló, indáival a kőaljzaton szétterülő *Rhynchostegium murale* (NECK.) BR. EUR. Itt is, mint a sziklák egy részén, megtalálhatók a *Barbulá*-k, és pedig a *B. vinealis* BRID., *B. rigidula* (HEDW.) MITT., *B. gracilis* (SCHLEICH.) SCHWAGR., *B. lurida* (HORNSCH.) LINDB., és *B. unguiculata* HEDW., valamint az *Amblystegium serpens* (L.) BR. EUR.

Füves, gyepes helyeken élnek a *Mnium affi-*

ne BLAND., *Brachytecium salebrosum* (HOFFM.) BR. EUR., *Br. rutabulum* (L.) BR. EUR. var. *longisetum* BRIT. alakja *Camptothecium lutescens* (HUDS.) BR. EUR., *Catharinaea undulata* (HUDS.) BR. EUR.

Az egész arborétumban gyakori a gyepek között az *Eurhynchium Swartzii* (TURN.) HOPK. és változata a var. *abbreviatum* TURN.

Az Arborétum aljában folyó patak okozta erősebb harmat lecsapódása adja meg az életlehető-

3. *Funaria hygrometrica* SIBTH. tölgycsoport alatt, árnyas helyen

3. *Funaria hygrometrica* SIBTH. unter einer Eichengruppe, an schattigem Ort

3. *Funaria hygrometrica* SIBTH. dans l'ombrage d'un groupe de chênes

3. *Funaria hygrometrica* SIBTH. под грушовой дубов в тенистом месте

2. *Mnium undulatum* (L.) WEIS. gyertyános-tölgyes árnyas helyén

2. *Mnium undulatum* (L.) WEIS. an einem schattigen Ort des Querceto-carpinetum

2. *Mnium undulatum* (L.) WEIS. dans l'ombrage d'un Querceto-carpinetum

2. *Mnium undulatum* (L.) WEIS. в тенистом месте дубово-грабового леса

séget a több nedvességet igénylő *Calliergon cuspidatum* KINDB., *Cirriphyllum piliferum* (SCHREB.) GROUT., *Rhytidiadelphus squarrosus* (L.) WARNST., *Mnium undulatum* (L.) WEIS (2. ábra), *Amblystegium riparium* BR. EUR., *Thuidium Philibertii* LIMPR. és a ritkább *Rhynchostegium megapolitanum* (BLAND.) BR. EUR. mohoknak, melyek árnyas helyeken, bokrok védelme alatt élnek.

A fenyőfák alatti tülevél-korhadék talajon elszaporodott a *Scleropodium purum* LIMPR. Feltört talajon él a *Phascum acaulon* L., s a *Funaria hygrometrica* SIBTH. (3. ábra). Ezen utóbbi az üvegház talaján is megtalálható. Nedves agyagos parton él a *Dicranella rubra* (HUDS.) MOENK. Az egész Arborétumban sziklákon éppúgy, mint fakérgen és fű között vastag gyepekben él a minden aljzatot elfogadó moha, a *Hypnum cupressiforme* L.

A szerző két napon át igyekezett az Arborétum minden bokros, erdős részletét felkutatni, hogy összegyűjtse az ott élő mohokat. Az Arborétum terjedelméhez és fekvéséhez képest nagy számú moha: összesen 48 faj került elő.

Az Arborétumban talált mohafajok felsorolása — Enumeratio

<p>Amblystegium riparium (L.) Br. eur. Amblystegium serpens (L.) Br. eur. Anomodon attenuatus (Schreb.) Hübén. Anomodon viticulosus (L.) Hook. et Tayl. Barbula gracilis (Schleich.) Schwaegr. Barbula lurida (Hornsch.) Lindb. Barbula rigidula (Hedw.) Mitt. Barbula unguiculata Hedw. Barbula vinealis Brid. Brachythecium populeum (Hedw.) Br. eur. Brachythecium rutabulum (L.) Br. eur. var. longisetum Brid. Brachythecium salebrosum (Hoffm.) Br. eur. Bryum argenteum L. Calliergon cuspidatum Kindb. Camptothecium lutescens (Huds.) Br. eur. Camptothecium sericeum (L.) Kindb. Catharinaea undulata (L.) Web. et Mohr. Ceratodon purpureus Brid. Cirriphyllum piliferum (Schreb.) Grout. Dicranella rubra (Huds.) Moenk. Eurhynchium Swartzii (Turn.) Hobk. Eurhynchium Swartzii var. abbreviatum Turn. Frullania dilatata (L.) Du Mort. Funaria hygrometrica Sibth. Grimmia apocarpa (L.) Hedw.</p>	<p>Grimmia pulvinata (L.) Smith. Hedwigia albicans Lindb. Hypnum cupressiforme L. Hypnum cupressiforme var. subjulaceum Mol. Leucodon sciuroides (L.) Schwaegr. Leskea polycarpa Ehrh. Madotheca platyphylla (L.) Du Mort. Mnium affine Bland. Mnium undulatum Weis. Orthotrichum anomalum Hedw. Orthotrichum diaphanum Schrad. Phascum acaulon L. Pylaiea polyantha (Schreb.) Br. eur. Radula complanata (L.) Du Mort. Rhynchostegium megapolitanum (Bland.) Br. eur. Rhynchostegium murale (Neck.) Br. eur. Rhythidiadelphus squarrosus Warnst. Scleropodium purum (L.) Limpr. Syntrichia papillosa (Wils.) Amann. Syntrichia pulvinata Jur. Syntrichia ruralis Brid. Thuidium Philibertii Limpr. Tortula muralis (L.) Hedw. fo. incana.</p>
--	--

Vajda László

Monographie des Arboretums Szigliget, V.

Die Moose des Arboretums Szigliget

Das Arboretum Szigliget mit seiner reichen Vegetation, mit den schattenspendenden mächtigen Bäumen bietet reichliche Möglichkeit zur Ansiedlung von Moosen. Die zerstreut herumliegenden grossen Felsen, Steintreppen, die Mauern im Schatten gewähren einen geeigneten Lebensraum für die Felsenbewohner. Von den *Lebermoosen* leben nur

3 Arten im Arboretum, dafür sind die *Laubmoosarten* in Hülle und Fülle vorzufinden. Im Verhältnis zu der geringen Oberfläche des Arboretums (10 ha) ist es gelungen, eine ziemlich grosse Anzahl von *Moosarten* (48) einzusammeln.

László Vajda

Monographie de l'Arborète de Szigliget, V.

Les bryophytes de l'Arborète de Szigliget

Avec sa riche végétation, avec ses arbres ombrageux, l'arborète de Szigliget, offre d'abondantes possibilités aux bryophytes pour s'y domicilier. Les roches dispersées, les escaliers de pierre, les murs ombragés offrent un emplacement approprié pour les mousses qui vivent d'habitude sur les roches. Quant

aux hépatiques il n'y en a que 3 espèces dans cet arborète, tandis que les mousses y vivent dans l'abondance. Vu l'étendue restreinte de l'arborète (10 ha), le nombre de bryophytes collectés est assez grand (48 espèces).

László Vajda

МОНОГРАФИЯ АРБОРЕТУМА СИГЛИГЕТ, V.

МХИ АРБОРЕТУМА СИГЛИГЕТ

Арборетум Сиглигет со своей богатой вегетацией, со своими огромными деревьями, дающими густую тень, дает обильные возможности для поселения мхов. Большие скалы, расположенные вокруг, каменные лестницы, стены, находящиеся в тени, предоставляют подходящую жизненную среду для мхов, нормально живущих на скалах. Из печенечных

мхов здесь живет только три вида, листовольные же мхи находятся в арборетуме в изобилии. Удалось собрать довольно большую коллекцию мхов, всего 48 видов, что, имея в виду небольшую площадь арборетума, (всего 17 холмиков) — много.

Ласло Вайда